

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

CRAI

Centre de Recursos per a
l'Aprenentatge i la Investigació

CRAI Biblioteca
Pavelló de la República

**Inventari del Fons Esbart Verdaguer
del CRAI Biblioteca del Pavelló de la República
(Universitat de Barcelona)**

**Olga Giralt i Esteve
Documentalista
Biblioteca del Pavelló de la República
Barcelona, gener 2022**

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

CRAI

Centre de Recursos per a
l'Aprenentatge i la Investigació

CRAI Biblioteca
Pavelló de la República

Aquesta obra esta subjecta a la llicència de:
Reconeixement

<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/es/deed.ca>

L'Esbart Verdaguer fou una entitat artística fundada el 1945 per Josep Benet i Morell (Cervera 14 d'abril de 1920 - Sant Cugat del Vallès març de 2008) i Manuel Cubeles i Solé (Barcelona, 25 de desembre del 1920 - La Garriga, 19 de desembre del 2017) dedicada a la recuperació i difusió de la dansa i les tradicions folklòriques de Catalunya, i els Països Catalans en general, mitjançant l'espectacle. Com que no es podia cantar ni escriure en català, es va ballar en català.

Començà amb el nom **Institució Folklòrica Verdaguer** l'any 1945 a Barcelona, per a convertir-se en **Esbart Verdaguer** el 1947, any en què fou registrat com a entitat pública. El 18 d'abril de 1948 es feu la presentació oficial al Palau de la Música Catalana. Des de la seva arrancada l'any 1947, l'Esbart Verdaguer es va saber envoltar de personalitats vinculades al món de la dansa, el teatre, l'art, la música i la política. Catalunya vivia moments de repressió on les activitats de cultura catalana estaven censurades i les entitats que en podien fer havien d'estar totalment controlades pel règim franquista. Moltes manifestacions públiques com ballades de sardanes, ballets, etc. acabaven amb persecucions pels carrers per part de la policia a cavall i a cop de porra.

La primera junta estava formada pel president Salvador Millet i Maristany, vicepresident Josep Ferrer i els vocals Josep Benet i Morell, Manuel Cubeles i Solé, Alexandre Cirici i Pellicer, Jaume Picas i Guiu i Oriol Pascual i Parés. Altres membres foren: Salvador Mel·lo i Nicola, Antoni Ros i Marbà, Josep M. Espada, Ramon Trabal·Artés, Eulàlia Blasi, Anna Garcés i Delgado i Robert de Lanuza i Arús. L'Esbart tingué prop de 4.000 socis. Es va dissoldre l'any 1987.

L'Esbart Verdaguer va ser una de les entitats que més va divulgar els ballets populars catalans, sovint en versions actualitzades. Suposà l'aparició d'una línia divergent que mirava més per l'adopció de nous llenguatges d'expressió, amb uns treballs coreogràfics i escènics sovint molt interessants que donaren als esbarts un caràcter equiparable als grups de dansa contemporanis. Va actuar en moltes ocasions als Països Catalans i a l'estranger¹.

El fons de l'Esbart Verdaguer, donatiu del 2008 de la família Robert de Lanuza, es conserva a la [Biblioteca de Catalunya](#).

---

¹ <https://www.encyclopedia.cat/ec-gec-0024475.xml>

Fons Esbart Verdaguer

Descripció del fons:

El fons Esbart Verdaguer fou cedit al CRAi Biblioteca del Pavelló de la República a la tardor del 2021 per Albert Roqué.

Conté fonamentalment correspondència generada i rebuda per aquesta entitat artística amb personalitats diverses (Manuel Blasi, Ferran Valls i Taverner, Josep Vallverdú i Falcó, Aureli M. Escarré, Abad de Montserrat, etc.), amb entitats culturals (Agrupación Cultural Folklórica de Barcelona, Centre Excursionista de Catalunya, Gran Teatre del Liceu, Orfeó Català, Obra del Ballet Popular, etc.), amb mitjans de comunicació (Ràdio Barcelona, *La Vanguardia*, etc.) i amb institucions (Ajuntaments, Govern Civils, etc.). També hi ha correspondència interna entre els diferents membres dels òrgans de direcció de l'Esbart Verdaguer i correspondència amb els socis i amb els dansaires.

La correspondència està classificada però el nivell de descripció no és la unitat documental.

El fons consta també de documentació interna de l'Esbart (formularis de sol·licitud d'ingrés, actes de reunions, convocatòries diverses, memòries d'activitats, etc.), programes de mà manuscrits i impresos, fulls volants relatius a l'Esbart o a altres entitats folklòriques, làmines originals d'Alexandre Cirici i Pellicer i de Jaume Picas i Guiu, retalls de premsa i textos sobre folklore.

El fons ocupa 0'20 metres lineals i abasta cronològicament des de l'any 1948 fins al 1967.

Esbart Verdaguer. 1

1

1- Esbart Verdaguer. Correspondència diversa (A – C)

1- Correspondència personal

- A: 1949, 1951-1952, 1956
- B: 1949-1954, 1956
- C: 1949-1951, 1956

2- Correspondència amb entitats diverses (associacions culturals, casals, sales de concerts, teatres, mitjans de comunicació, empreses, etc.)

- A: 1949-1952, 1955, 1958
- B: 1949-1951, 1953
- C: 1949-1952, 1954, 1956, 1960

3- Correspondència amb institucions (ajuntaments, Govern Civils, Església, etc.)

- A: 1949-1951, 1954

- B: 1951
- C: 1949-1951, 1953, 1958, 1965

1**2- Esbart Verdaguer. Correspondència diversa (D - K)**

1- Correspondència personal

- D:1949, 1952
- E:1949-1950
- F: 1949-1950
- G:1949-1951
- H-K: 1949, 1952, 1956

2- Correspondència amb entitats diverses (associacions culturals, casals, sales de concerts, teatres, mitjans de comunicació, empreses, etc.)

- D: 1949, 1951, 1956-1957
- E: 1949-1952
- F: 1949, 1952
- G: 1949-1952
- H-K: 1949-1952, 1954, 1956, 1959

3- Correspondència amb institucions (ajuntaments, Govern Civils, Església, etc.)

- D: 1951
- F: 1949-1950
- G: 1948
- H-K: 1949, 1957

1**3- Esbart Verdaguer. Correspondència diversa (L - Q)**

1- Correspondència personal

- L: 1949-1950
- M: 1949-1953, 1956
- O: 1951
- P-Q: 1949-1952, 1955

2- Correspondència amb entitats diverses (associacions culturals, casals, sales de concerts, teatres, mitjans de comunicació, empreses, etc.)

- L: 1948-1949, 1950-1951, 1956
- M: 1949-1952, 1955-1956
- O: 1949, 1951, 1955, 1958
-
- P-Q: 1949-1952, 1955, 1956

3- Correspondència amb institucions (ajuntaments, Govern Civils, Església, etc.)

- M: 1949-1951
- P-Q: 1966

1**4- Esbart Verdaguer. Correspondència personal (R – Z)**

1- Correspondència personal

- R: 1949, 1951-1952, 1955
- S: 1949-1952
- T-U: 1949-1952, 1955
- V-Z: 1947, 1949, 1951-1952

2- Correspondència amb entitats diverses (associacions culturals, casals, sales de concerts, teatres, mitjans de comunicació, empreses, etc.)

- R: 1949, 1951-1952
- S: 1949-1953
- T-U: 1949-1950
- V-Z: 1949-1950, 1952, 1958

3- Correspondència amb institucions (ajuntaments, Govern Civils, Església, etc.)

- R: 1953
- T-U: 1949

1**5- Esbart Verdaguer. Correspondència amb l'estranger**

1- Correspondència personal: 1949-1952, 1956

2- Correspondència amb entitats diverses (associacions culturals, casals, sales de concerts, teatres, mitjans de comunicació, empreses, etc.): 1949-1951, 1956, 1969

3- Correspondència amb institucions: 1951, 1954, 1957, 1959, 1961

Esbart Verdaguer. 2**2****1- Esbart Verdaguer. Correspondència interna**

1- Socis: 1949-1955, 1957, 1959-1960

2- Dansaires: 1949-1953

3- Òrgans directius (Presidència, Junta directiva, Regidoria, etc.): 1949-1955

2**2- Esbart Verdaguer. Documentació interna (actes, comunicats, informes, etc.)**

1- Formularis de sol·licitud d'ingrés a l'Esbart Verdaguer: 1948-1950

2- Comunicats a associats i amics de l'Esbart Verdaguer: 1950, 1952, 1954-1955, 1957, 1959-1960, 1966

3- Sol·licituds d'autoritzacions per a la realització d'actes o altres activitats de l'esbart i els seus dansaires, adreçades a la policia, Govern Civils, etc.: 1948, 1958, 1960, 1966

4- Convocatòries a assemblees, reunions, homenatges, etc.: 1958

- 5- Actes de reunions: 1953-1954, 1957, 1959
- 6- Memòries d'activitats: 1956, 1958
- 7- Documentació relacionada amb els dansaires (reglament, llistats de dansaires, exàmens a realitzar per a poder ingressar a l'Esbart, autoritzacions sol·licitades per dansaires que estan fent el servei militar, etc.): 1949, 1952-1954, 1958, 1966-1967

2

3- Esbart Verdaguer. Documentació interna (activitat econòmica)

- 1- Pressupostos diversos: 1952, 1956
- 2- Rebuts de pagaments i cobraments diversos: 1956, 1958, 1960
- 3- Sol·licituds de finançament: 1956
- 4- Rebuts de quotes i sol·licituds d'admissió de socis: 1948, 1952

2

4- Esbart Verdaguer. Programes d'actuacions

- 1- Festa Orfeó Català (1947 abril 19 : Barcelona)
- 2- Festa Esbart Verdaguer al Palau de la Música (1948 maig 9 : Barcelona)
- 3- Actuació Palau de la Música Catalana (1949 maig 23 : Barcelona)
- 4- Actuació Gran Teatre del Liceu (1949 abril 25 : Barcelona)
- 5- Festival de Folklore Hispanoamericà (1959 juliol 1 : Barcelona)
- 6- Actuació de l'Esbart Verdaguer conjuntament amb l'Orfeó Gracienc, acompanyats per la Cobla la Principal del Llobregat, al Palau de la Música (1964 octubre 2 : Barcelona)
- 7- Actuació de l'Esbart Verdaguer per la Real Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona (1964 : Barcelona)

2

5- Esbart Verdaguer. Documentació diversa

- 1- Publicitat relacionada amb l'Esbart Verdaguer i altres entitats folklòriques
- 2- Làmines originals d'Alexandre Cirici per il·lustrar actes de l'Esbart Verdaguer (1948-1951)
- 3- Dibuixos a llapis de confeccions per a dansaires de J. Picas
- 4- Retalls de premsa relacionats amb l'Esbart Verdaguer

2

6- Textos sobre folklore

- 1- *L'anthologie du folklore musical d'Espagne*. Madrid : Hispavox, 1960.
- 2- GENER, Teodoro. *El Esbart Verdaguer de Barcelona*. [S.l.n.d.]. (Mecanografiat)
- 3- CARDONA, L.J. *El Esbart Verdaguer*. [S.l.n.d.]. (Mecanografiat)
- 4- CARDONA, L.J. *El Esbart Verdaguer*. [S.l.n.d.]. (Mecanografiat)

5- *El Esbart Verdaguer*. [S.l.n.d.]. (Mecanografiat)

6- AGRUPACIÓN CULTURAL FLOKLÓRICA DE BARCELONA. *Circular para los socios*. Barcelona, (juny-juliol 1960), núm. 106.